

I. Az elsőfokú bíróság – a felszámoló felmentésének körében – a Cstv. 6. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 3. § (5) bekezdése szerint a rendelkezésre álló valamennyi tényértékeli, és az esetleg még nem jogerősen megállapított jogsértésekre tekintettel is határozhat – a hitelezők érdekében – a felszámoló felmentéséről. A bíróságnak – a Cstv. 27/A. § (7) bekezdése szerint – kifogás nélkül is joga van a felszámoló magatartását értékelni és ha súlyos vagy ismétlődő jogszabálysértést állapít meg, a felszámolót felmenteni.

II. A jogszabálysértést megállapító végzés ellen benyújtott fellebbezésében a felszámoló kérheti annak a megállapítását, hogy a tevékenysége nem volt jogszabálysértő. A korábban eljárt, felmentett felszámolónak a tisztségébe való „visszahelyezésére”, a felmentés „mellőzésére” nincs jogi lehetőség akkor sem, ha a jogorvoslati bíróság a korábbi felszámolót felmentő végzést megváltoztatja és megállapítja, hogy a felszámoló felmentésének az indoka nem állt fenn. [1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 27/A. § (7) bek., Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bek., I. cikk (3) bek., 28. cikk.]

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az adós sikertelen csődeljárását követően az elsőfokú bíróság 2014. január 24-én indította meg az adós felszámolását, felszámolóként a korábban vagyongfelügyelőként eljárt INVEST ALMANACH Pénzügyi Tanácsadó Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.-t rendelve ki.

Az elsőfokú bíróság határozata

[2] Az elsőfokú bíróság 34. sorszámú végzésével – a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 27/A. § (7) bekezdésére hivatkozással – a felszámolót tisztsége alól felmentette, s egyidejűleg külön eljárásban, elektronikus sorsolás útján új felszámoló szervezet kirendeléséről intézkedett.

A végzés indokolásában megállapította, hogy az eljárás során a felszámoló tevékenységével szemben számos kifogás előterjesztésére került sor. Az elsőfokú bíróság ezek közül két esetben a kifogást elutasította; két esetben a (tájékoztatási kötelezettség elmulasztását, illetve a vagyontárgyak jogszabálysértő módon történő értékesítését sérelmező) kifogást ugyan elutasította, de megállapította, hogy a kifogás előterjesztésekor azok még megalapozottak voltak; három kifogás kapcsán a felszámoló intézkedését megsemmisítette; egy további kifogásban a felszámoló a kifogásolt mulasztást elismerte.

Egy további kifogásban a kifogást előterjesztő – a felszámoló felmentését kérve – előadta, a felszámoló az adós ingatlanának pályázat útján történő meghirdetése előtt értékbecslést készíttetett a K. Kft.-vel. Ezt követően a pályázaton a R.I. Kft. tett ajánlatot, amely vevőkijelölési joggal élt, s azt a felszámoló elfogadta. A vevőkijelölési jog alapján a felszámoló az adásvételi szerződést a H. Kft.-vel kötötte meg, amely azonban tulajdonosi körét és ügyvezetőjét tekintve megegyezik az értékbecslő K. Kft.-vel. Ezzel a tulajdonjogot szerző az adós vagyonáról bennfentes információkkal rendelkezett.

A felszámoló kérte a folyamatban levő eljárásban a felmentésére irányuló indítvány elutasítását, álláspontja szerint általános gyakorlat a vevőkijelölési jog alkalmazása az értékesítések során. Az elsőfokú bíróság utalt továbbá arra, hogy a felszámoló által előterjesztett közbenső mérleg jóváhagyását a bíróság megtagadta. Ennek oka részben az volt, hogy azt a felszámoló a hitelezők részére nem kézbesítette, a kézbesítést nem igazolta a bíróság felé, és nem csatolta be az arra adott észrevételeket. A közbenső mérlegből megállapíthatóan a felszámoló nem volt tekintettel a Cstv. 49/D. §-ban foglalt kielégítési sorrendre, és nem az első helyen bejegyzett végrehajtási joggal rendelkező hitelezőt elégítette ki a zálogtárgy értékesítéséből befolyt vételárból. Ezen felül a közbenső mérleghez kapcsolt pénzforgalmi kimutatásban szereplő egyes tételek és a felszámoló által a kifogásokban előadott tételek között indokolatlan eltérés mutatkozik.

A fenti tényállás alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felszámoló a Cstv. felszámolási eljárás lefolytatására irányadó szabályait – tájékoztatási kötelezettség [Cstv. 5. § (1) bekezdés], felszámolási kötelezettség [Cstv. 49/D. § (1) bekezdés] – sorozatosan megsértette, míg egyéb

vonatkozásban [Cstv. 49. § (1) bekezdés] is súlyos jogsértése állapítható meg, melynek korrigálására nincs lehetőség.

[3] 36. sorszámú végzésével a bíróság új felszámolót jelölt ki, 49. sorszámú végzésében kiegészítette a 34. sorszámú végzést és megállapította a felmentett felszámoló díját.

A felmentett felszámoló fellebbezése

[4] A felmentett felszámoló fellebbezésében állította, hogy sem súlyos, sem ismétlődő jogszabálysértést nem követett el. Álláspontja szerint a közbenső mérleg jóváhagyásának megtagadása nem tekinthető a felszámoló jogszabálysértő, valamint a felek vagy más személy érdekét sértő intézkedésnek.

Hivatkozott arra, hogy a Cstv. 49/D. § megsértésével kapcsolatos kifogás még jogerősen nem került elbírálásra, és az egyéb kifogások alapján indult eljárások sem fejeződtek be. A felszámoló a felmentésére alapot adó súlyos jogsértést akkor követne el, ha a kifogásokat elbíráló jogerős bírói döntésben foglaltaknak nem tenne eleget.

A másodfokú bíróság határozata

[5] A másodfokú bíróság a felülvizsgálati kérelemmel támadott végzésében, az elsőfokú bíróság végzését megváltoztatta és mellőzte a felszámoló felmentését, valamint díjának megállapítását. Egyetemesen kötelezte a fellebbezésre észrevételt tett hitelezőket – egyebek mellett a Nemzeti Adó- és Vámhivatalt és a R. Bank Zrt.-t –, hogy 15 napon belül fizessenek meg a felmentett felszámolónak 76.990 Ft másodfokú eljárási költséget.

A végzés indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság megalapozatlanul döntött a felszámoló Cstv. 27/A. § (7) bekezdése szerinti felmentéséről, ezért a határozata jogszabálysértő.

Az elsőfokú bíróság által felhívott, a hitelezők által benyújtott kifogások alapján indult eljárásokban részben még nem született jogerős határozat a felszámoló jogszabálysértő magatartásának megállapításáról, illetve a közbenső mérleget elutasító végzésről, részben pedig más eljárásokban a bíróság jogerősen megállapította, hogy nem történt jogszabálysértés.

A Cstv. 27/A. §-a és a Cstv. 51. §-a rendelkezéseinek egybevetéséből levonható az a következtetés, ha az adott felszámolási eljárásban a felszámoló valamely intézkedése vagy mulasztása miatt kifogással éltek, úgy az, hogy a felszámolói intézkedés/mulasztás jogszabálysértést megvalósított-e, csak és kizárólag a Cstv. 51. §-a szerint lefolytatott kifogás alapján indult eljárásban vizsgálható, állapítható meg. A jogerősen el nem bírált kifogások, illetve a közbenső mérleget elutasító nem jogerős végzés nem alapozhatták meg a felszámoló felmentését, emiatt tévesnek és iratellenesnek ítélte az elsőfokú bíróságnak az e határozatokban megállapított tényekre alapított állásfoglalását.

[6] A másodfokú bíróság ezt követően rögzítette, hogy nem tud azonosulni a Kúria Gfv.X.30.232/2012/9. számú végzésével abban a tekintetben, hogy a felmentett felszámoló ne kérhetné a felszámolói tisztségébe való visszahelyezését. A Kúria ezt a határozatát egyedi ügyben hozta, az nem jogegységi határozat és nem is elvi bírósági döntés, ezért az ebben az ügyben eljáró bíróságra nem kötelező.

Ismertetve a Kúria döntésének jogi indokolását kiemelte, hogy a Kúria a felmentett felszámoló korlátozott jogorvoslati jogára vonatkozó következtetését egyrészt abból vonta le, hogy a Cstv. 27/A. § (8) bekezdésének rendelkezése szerint a bíróság fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható végzésben dönt a felszámoló felmentésével egyidejűleg új felszámoló kijelöléséről, másrészt pedig abból, hogy a Cstv. 27/A. § (6)-(8) bekezdéseiben nem szerepel a korábbi felszámolót felmentő végzés hatályon kívül helyezésére (vagy megváltoztatására) tekintettel az új felszámoló felmenthetősége.

Álláspontja szerint e jogszabályi rendelkezésekből sem külön-külön, sem a jogrendszer egyéb elemeivel egybevetve nem következik az, hogy a felmentett felszámoló nem kérheti a státuszába visszahelyezését akkor, ha a felmentése jogszabálysértő volt.

Hivatkozott Magyarország Alaptörvénye XXVIII. cikk (7) bekezdésére a jogorvoslati joggal kapcsolatban, valamint az I. cikk (3) bekezdésére, amely szerint az alapvető jogokra és

kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, így alkotmányos alapjogot korlátozni is törvényben, a törvény tételes rendelkezésével lehet.

A tisztségéből felmentett felszámoló jogorvoslathoz való alapjogát biztosítja a Cstv. 27/A. § (10) bekezdése azzal, amikor kimondja, hogy a felmentett felszámoló a végzés ellen fellebbezéssel élhet. A Cstv. a felszámolót felmentő végzés elleni fellebbezésre tételes korlátozást nem tartalmaz, eltérő rendelkezés hiányában a Cstv. 6. § (3) bekezdése szerint a jogorvoslatokra is a Pp. szabályai alkalmazandók. A Pp. 231-233. §-ai, valamint a 252-253. §-ai és 258. §-a nem tartalmaznak olyan tiltó rendelkezést, amiből az következik, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság előzetesen végrehajthatóvá nyilvánított határozatát ne változtathatná meg. Ezért az ilyen jogorvoslati kérelem előterjesztése sem lehet kizárt.

Az ítéletábra álláspontja szerint nem következik a Cstv. 27/A. § (6)-(8) bekezdéseiből sem, hogy a másodfokú bíróság ne hozhatna a felmentett felszámoló visszahelyezését eredményező döntést. Mivel a korábbi felszámoló felmentése esetén az új felszámoló kirendelésének nyilvánvaló indoka az, hogy a súlyos, vagy ismétlődő jogszabálysértést elkövető felszámoló ne rendelkezessen a továbbiakban az adós vagyonával, viszont az ne maradjon „gazdátlanul”, ha a korábbi felszámoló felmentésének jogszerűsége utóbb megdőlné, az új felszámoló kirendelése okafogyottá válik. Ezért az új felszámolónak a felszámolói státusza megszüntetését (a Cstv. szabályai szerint) eredményező felmentése akkor is szükséges, ha a Cstv. 27/A. § (6)-(8) bekezdése ilyen felmentési okot nem tartalmaz.

Az ellenkező jogértelmezés oda vezetne, hogy a bíróság a felszámolónak a felmentéséről rendelkező bírósági határozat elleni jogorvoslati jogát törvény tételes rendelkezése nélkül korlátozná. Ez a fellebbviteli bíróság jogkörének tételes rendelkezés nélküli korlátozását is jelentené és a felmentett felszámolónak az őt felmentő elsőfokú bírósági végzés ellen a Cstv. 27/A. § (10) bekezdésében biztosított fellebbezési jogát formálissá tenné, azt kiüresítené.

A másodfokú bíróság meghagyta, hogy az új felszámoló felmentéséről az elsőfokú bíróságnak kell határoznia. Amennyiben úgy látná, hogy erre a Kúria döntése alapján nincs lehetősége, úgy a Pp. 155/B. § (1) bekezdése szerint járhat el.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[7] A jogerős végzés ellen a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hitelező nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérve a jogerős végzés hatályon kívül helyezését és a felszámoló felmentésének hatályában való fenntartását, azaz tartalmilag az elsőfokú végzések helybenhagyását. Másodlagosan kérte a másodfokú végzés és az azt kiegészítő végzés hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását.

Állította a Cstv. 27/A. § (7) bekezdésének a megsértését.

Álláspontja szerint a jogszabálynak a hivatalból történő felmentésről szóló rendelkezése nem tartalmaz olyan kikötést, hogy az ahhoz szükséges súlyos vagy ismétlődő jogsértésnek a bíróság által jogerősen megállapított jogsértésnek kell lennie. Ha a bíróság csak jogerősen elbírált kifogások alapján menthetné fel a felszámolót, azzal kiüresedne a hivatalból történő felmentés jogintézménye, mert a bíróságoknak nem lenne eszköze a jogsértő felszámolók hivatalból történő elmozdítására. Az adott ügyben számtalan olyan esemény történt, amely megalapozta a bíróság döntését. Az a tény, hogy jogerősen még nem kerültek elbírálásra a kifogások, nem jelenti azt, hogy a bíróság azokat ne használhatná fel döntéséhez.

Kifejtette, hogy a felmentett felszámoló visszahelyezésére a bíróságnak nincs lehetősége. Az új felszámoló a felmentett felszámoló visszahelyezése ellen fellebbezhetne, hiszen az ítélet az ő jogát és jogos érdekét sértené, s jogosan hivatkozhatna arra a tényre, hogy a törvényben nincs olyan ok, amely az ő felmentését legitimné tenné.

Álláspontja szerint a jogorvoslati jog és a jogbiztonsághoz való jog, mint alkotmányos alapelvek közül a jogbiztonsághoz való jognak erősebbnek kell lennie a felszámolási eljárás során.

[8] A R. Bank Zrt. hitelező a felülvizsgálati kérelemben tett észrevételében teljes mértékben

egyetértett az adóhatóság felülvizsgálati kérelmében foglaltakkal.

[9] A felmentett felszámoló – utalva a Cstv. 27/A. § (10) bekezdésére – kérte a felülvizsgálati kérelem hivatalból történő elutasítását arra hivatkozással, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, mint hitelező nem jogosult felülvizsgálati kérelem előterjesztésére, mert erre legfeljebb az új felszámoló lett volna jogosult.

A Kúria döntése és jogi indokai

[10] A Kúria a jogerős végzést a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Cstv. 6. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 275. § (2) bekezdése szerint.

[11] A Kúriának elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy félnek minősül-e a Nemzeti Adó- és Vámhivatal hitelező a felülvizsgálati eljárásban.

A Cstv. 27/A. § (7) bekezdése alapján a felszámoló felmentésére sor kerülhet akkor, ha a hitelezői választmány, hitelezői képviselő vagy bármelyik hitelező kéri. Ebben az esetben félnek minősül a kérelmező hitelező is, tehát jogosult felülvizsgálati kérelem előterjesztésére.

Sor kerülhet a felszámoló felmentésére akkor is, ha a hitelezők csoportok szerinti többsége kéri a felszámoló felmentését és új felszámoló kijelölését [Cstv. 27/A. § (8) bekezdés]. Ilyen esetben bármelyik hitelező félnek minősül egy esetleges jogorvoslati eljárásban.

Ha a bíróság hivatalból eljárva menti fel a felszámolót, akkor a hitelezőknek – általában – ebben a tekintetben nincs fellebbezési joguk, figyelemmel arra, hogy a felszámolót kirendelő végzés ellen sincs jogorvoslati lehetőségük.

Jelen eljárásban azonban nem ez a jogi helyzet. A Pp. 270. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy a jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Kúriától – jogszabálysértésre hivatkozással – a fél, a beavatkozó, valamint a rendelkezés reá vonatkozó része ellen az kérheti, akire a határozat rendelkezést tartalmaz. Nem vitásan az elsőfokú bíróság hivatalból eljárva mentette fel a felszámolót, azonban a felmentett felszámoló fellebbezésére több hitelező is észrevételt tett, akiket a másodfokú bíróság a felmentett felszámolóval szemben ellenérdekű félnek tekintett a másodfokú eljárásban és egyetemlegesen kötelezte őket eljárési költség fizetésére. Ezzel a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő állami adóhatóság, mint hitelező is érdekelt félle vált, mert a felülvizsgálni kért jogerős határozat megváltoztatása az őt terhelő, a másodfokú bíróság által megállapított kötelezettség megszűnését eredményezheti. A felmentett felszámoló tehát alaptalanul kérte a NAV hitelező felülvizsgálati kérelmének hivatalból történő elutasítását.

[12] Az eljárásban eldöntendő érdemi kérdés az, hogy a felmentett felszámoló a fellebbezésében milyen petitumot terjeszthet elő, illetve, hogy a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság jogszabálysértése esetén milyen körben van joga megváltoztatni az elsőfokú határozatot.

[13] A jogerős végzés az Alaptörvény rendelkezéseire hivatkozva fejtette ki, hogy a felmentett felszámolónak joga van a visszahelyezésére irányuló fellebbezési kérelmet előterjeszteni, és a másodfokú bíróság ebben a tekintetben megváltoztathatja az elsőfokú bíróság döntését, ezért a Kúria megvizsgálta az érvelés helytállóságát.

A Cstv. preambuluma értelmében a Cstv. célja „(...) a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben lévő vagy fizetéseképtelen gazdálkodó szervezetek adósságának csődeljárásban, hitelezőkkel való egyezségkötéssel történő rendezése, ha pedig ez nem lehetséges, a fizetéseképtelen gazdálkodó szervezetek felszámolás útján való megszüntetése és a hitelezői érdekek védelme (...)”.

Az Alkotmánybíróság, alkotmányjogi panasz és utólagos absztrakt normakontroll eljárásban vizsgálta a Cstv. egyes rendelkezéseinek alkotmányosságát. A 2011. november 22-én kelt 395/D/2010. AB határozatában megállapította, hogy a felszámolási eljárással szemben „alapvető követelmény az időszerűség, a piac stabilitásának megőrzése érdekében a jogalkalmazó részéről is a gyors reagálás, amely leginkább az egyszerűsített, peren kívüli eljárásban biztosítható”. (ABH 2011, 2090, 2096.)

A felszámolási eljárás törvényi szabályainak rendeltetése a piac stabilitásának a védelme, ezen belül is elsődlegesen a fizetéseképtelenné vált társaság hitelezőinek az érdekvédelme. A piaci

folyamatokban a felszámolási eljárás révén katalizátorként résztvevő bíróság eljárását szakértőként támogató felszámolónak az ebbeli minősége fenntartásához társuló, az eljárásban érvényesíthető alap- és alanyi jogai nincsenek. Ezt a megállapítást támasztják alá a Cstv. azon szabályai, amelyek a felszámoló kirendelésének körülményeit, pártatlan, elfogulatlan eljárását, valamint felmentésének indokait és körülményeit rendezik. Ezen törvényi célokat tükrözi a Kúria azon jogértelmezése is, amely szerint a felszámoló nem ügyfél a bíróság előtti felszámolási eljárásban, hanem lényegét tekintve szakértői feladatokat lát el (Gfv.X.30.298/2011/6.). A felszámoló jogállása nem azonos tehát teljes mértékben a nemperes eljárásban félként résztvevő ügyfél jogállásával és eljárási jogaival, így a vagyoni jogai érvényesítése nem élvez olyan védelmet, mint például a hitelezőké.

[14] A felszámoló jogállását és eljárási jogait a Cstv. a törvényalkotói céloknak rendelte alá.

Eszerint a felszámoló ezen minőségét a bíróság Cstv. 27/A. § (1) bekezdése szerinti eljárása alapján történő kirendeléssel szerzi meg, és az az eljárás jogerős befejezésével (a jogerős végzésben előírt még szükséges intézkedések teljesítésével), vagy a bíróság felmentő határozatával megszűnik. A bíróság felszámolót kirendelő és felmentő határozatára vonatkozó törvényi szabályozás azt a célt tartja szem előtt, hogy a fizetéseképtelenné vált piaci szereplő piacról történő kivezetése rövid idő alatt, a lehető legkisebb zavart keltve, a lehető legteljesebb körű hitelezői igénykielégítés mellett történhessen meg. A felszámolás alá került cég vagyona a felszámolás tartama alatt nem maradhat gazdátlan. Ez az igény tükröződik vissza abban a Cstv.-beli szabályban is, amely a bíróságot a felmentő végzéssel egyidejűleg új felszámoló kirendelésére kötelezi akár hivatalból, akár kérelemre menti fel – indokolt végzésével – a felszámolót. A felmentésről rendelkező bírósági végzés a törvény erejénél fogva – tekintet nélkül az esetleges fellebbezésre – válik végrehajthatóvá, az új felszámolót kirendelő végzés ellen pedig nincs helye fellebbezésnek.

[15] A Cstv. 27/A. § (10) bekezdésében feljogosítja a felszámolót arra, hogy felmentése esetén 5 munkanapon belül fellebbezéssel élhessen a felmentő bírósági végzés ellen.

A másodfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a felszámoló számára biztosított, a Cstv. 27/A. § (10) bekezdésében szabályozott fellebbezési jog összefüggésben áll az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésével, továbbá, hogy az Alaptörvényben elismert alapjogok a Szabadság és felelősség rész I) cikk (3) bekezdés második mondatának megfelelően korlátozhatóak. A jogorvoslathoz való jog tartalma azonban az Alkotmánybíróság gyakorlata, valamint az érvényesülését szolgáló szabályozási környezet tükrében ítéltető meg.

[16] A fellebbezés „rendes” jogorvoslat, amelynek ezért meg kell felelnie mindazon követelményeknek, amelyeket az Alkotmánybíróság ehhez a jogintézményhez társít {Az Alaptörvényhez kapcsolódóan: 9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [27]-[28]; 22/2013. (VII. 19.) AB határozat, 35/2013. (XI. 22.) AB határozat, 22/2014. (VII. 15.) AB határozat, 12/2015. (V. 14.) AB határozat, 17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [96]}.

A felszámolót felmentő határozat érdemi, azaz az érintett felszámoló helyzetét, törvényes és jogos érdekeit érdemben befolyásoló bírói döntés, ezért tartalmi oldalról a fellebbezés eredményeként orvosolható az esetleges jogsérelem.

[17] A továbbiakban azt vizsgálta a Kúria, hogy a felszámoló tisztségéből való felmentés esetén melyek azok a jogsérelemek, amelyek orvoslása a Cstv. alapján indokolt, illetve vannak-e olyan jogsérelemek, amelyek orvoslását a felszámolási eljárás célja, jellege kizárja, figyelemmel a Cstv. 6. § (3) bekezdésében foglalt arra a rendelkezésre is, mely szerint azokra az eljárási kérdésekre, amelyeket e törvény külön nem szabályoz, a Pp. rendelkezései megfelelően, de a polgári nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel irányadóak.

A felszámoló, a Cstv. által szabályozott jogállásából és a felszámolási eljárásban elfoglalt helyéből következően fellebbezésével nem a felszámolásnak egy konkrét ügyben való lefolytatásához való jogát tudja érvényesíteni, hanem azt vitathatja, hogy az elsőfokú határozattal ellentétben az eljárása valóban jogszerűtlen volt-e. A Cstv.-n alapuló törvényes és jogos érdekei arra terjednek ki, hogy tisztázhassa intézkedései, döntései törvényes és jogszerű jellegét.

Ha a másodfokú bíróság azt állapítja meg, hogy az elsőfokú bíróság végzése jogszabálysértő, a felszámolót ért jogsérelem orvoslásra kerül. Ennek a megállapítása azért rendkívül fontos a felmentett felszámoló számára, mert a felszámolói névjegyzéket vezető szerv nyilvántartja a felszámolóval szemben különböző felszámolási eljárásokban hozott felmentő határozatokat, és a felszámolói névjegyzékre a pályázati keretszám miatt fel nem került szervezetek esetében, a folyamatban levő eljárások befejezésének a lehetősége múlik azon, hogy a felszámoló felmentésére sor került-e egy éven belül legalább két ügyben, vagy két éven belül legalább három ügyben [Cstv. 27/A. § (6b) bekezdés]. A névjegyzékben szereplő felszámolók esetében a felmentés az ismételt névjegyzékre kerülés feltételeinek teljesítése körében jelent hátrányt.

A felmentett felszámoló további törvényes és jogos érdeke az, hogy hozzájusson a felmentésig végzett jogszerű munkáját ellentételező, összecszerúságában megfelelően megállapított díjazásához. [18] A kifejtettekből következőleg az adott felszámolási eljárásba történő visszahelyezés olyan igény a felmentett felszámoló részéről, amelynek elmaradása – alaptalan felmentés esetében – számára valódi vagyoni sérelmet okozhat, a felszámolónak az elvégzett munkája után járó díjazásán felüli vagyoni igényének érvényesítése azonban a felszámolási eljárásokban még ilyen esetben sem élvez jogvédelmet. A jogvédelem elsődleges célja a hitelezők érdekének érvényesítése, s ennek figyelembe vételével az eljárás gyors lefolytatása. A felszámoló visszahelyezése, az ezzel szükségképpen együttjáró „átadás-átvétel”, a különböző felszámolók által végzett intézkedések vitatása elhúzná, megnehezítené az eljárás lefolytatását, ezáltal súlyosan sértené a jogbiztonságot, aminek a védelme a felszámoló vagyoni érdekeinek a védelmét nyilvánvalóan megelőzi.

Kizárja a felmentett felszámoló visszahelyezését (akár kifejezett rendelkezéssel, akár a felmentés „mellőzésével”) az is, hogy a felmentéssel egyidejűleg kirendelt új felszámoló e minőségének a megszüntetésére, az újonnan kirendelt felszámoló felmentésére – jogszabályi rendelkezés hiányában – nincs lehetőség. Két felszámoló pedig nem működhet párhuzamosan egy felszámolási eljárásban. Ez az értelmezés áll összhangban a Cstv.-ben foglalt jogalkotói célokkal és az Alaptörvény 28. cikkében a bírói jogértelmezéssel szemben támasztott józan megfontolás követelményével is.

[19] A felszámolót megillető jogorvoslatnak a Gfv.X.30.232/2012/9. számú végzésben kifejtett kúriai értelmezése megfelel az Európa Tanács Miniszteri Bizottság Rec (2004) 6. sz. ajánlásában hangsúlyozott hatékony jogorvoslat követelményének is, hiszen a jogaiban sérelmet szenvedett felszámolót semmi nem korlátozza abban, hogy a felmentését megelőző eljárásának jogszerűségét – ezzel a bíróság felmentő végzésének jogsértő jellegét – a másodfokú bíróság előtt bizonyítsa, elhárítva ezzel mindazon hátrányos jogkövetkezményeket, amelyeket a jogsértő bírósági határozat miatt el kellene szenvednie.

[20] A fent kifejtett alkotmányossági indokokat is figyelembe véve, a Kúria fenntartja a Gfv.X.30.232/2012/9. számú végzésében kifejtett álláspontját, amely szerint a korábban eljáró, felmentett felszámolónak a tisztségébe való „visszahelyezésére”, a felmentés „mellőzésére” nincs lehetőség akkor sem, ha a jogorvoslati bíróság a korábbi felszámolót felmentő végzést megváltoztatja és megállapítja, hogy a felszámoló felmentésének az indoka nem állt fenn.

[21] A felszámoló jogszabálysértő tevékenységének a megállapíthatósága kapcsán a Kúria nem ért egyet a másodfokú bíróságnak azzal az álláspontjával sem, hogy csak akkor menthető fel a felszámoló a tisztségéből, ha a bíróság előzetesen jogerősen megállapította a súlyos vagy ismétlődő jogsértéseket. Helytállóan hivatkozott a hitelező a felülvizsgálati kérelmében arra, a Cstv. 27/A. § (7) bekezdése kifejezetten úgy fogalmaz, miszerint a jogsértés tényét a bíróság az eljárás adataiból állapítja meg a felmentő végzésében, ezt az eljárás törvényességének fenntartására felügyelő szervként hivatalból észleli. Ha a bíróság csak jogerősen elbírált kifogások alapján menthetné fel a felszámolót, azzal kiüresedne a hivatalból történő felmentés jogintézménye, mert a bíróságoknak nem lenne eszköze a jogsértő felszámolók megfelelő időben történő hivatalból való elmozdítására. A felszámolás alatt álló társaság vagyonára – mint kielégítési alapra –, valamint a Cstv. által védett hitelezői igényekre nézve beláthatatlan következményekkel, adott esetben megakadályozhatatlan

vagyonvesztéssel járna, ha csak a kifogások jogerős elbírálását bevárva lehetne rendelkezni új felszámoló kirendeléséről.

[22] A Kúria egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy az egyes kifogások alapján indult eljárásokban a bíróságnak az ott rendelkezésre álló adatok alapján kell döntenie. Ez azonban nem befolyásolja azt, hogy az elsőfokú bíróság – a felszámoló felmentésének körében – a Cstv. 6. § (3) bekezdés alapján alkalmazandó Pp. 3. § (5) bekezdése szerint a rendelkezésre álló valamennyi tényt értékelje, és az esetleg már általa első fokon megállapított jogsértésekre tekintettel, a hitelezők érdekében, a felszámoló felmentéséről határozzon. A bíróságnak – a Cstv. 27/A. § (7) bekezdése szerint – ugyanis kifogás nélkül is joga van a felszámoló magatartását értékelni, és ha súlyos vagy ismétlődő jogszabálysértést állapít meg, a felszámolót felmenteni.

Ugyanakkor a jogszabálysértés megállapítása ellen a felszámoló – a korábbiakban kifejtettek szerint – jogosult fellebbezést előterjeszteni, és kérheti annak a megállapítását, hogy a tevékenysége nem volt jogszabálysértő.

[23] A kifejtett indokokra tekintettel a Kúria a Cstv.27/A. § (7) bekezdésébe ütköző, téves jogértelmezésen alapuló jogerős végzést a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján, a felülvizsgálattal támadott részében, hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot e körben új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[24] A másodfokú bíróság jogerős végzésében – eltérő jogi álláspontja miatt – nem vizsgálta, hogy a felszámoló felmentésére, a fenti értelmezést figyelembe véve, jogszabálysértően került-e sor. A megismételt eljárásban vizsgálnia kell, hogy a felmentett felszámoló elkövette-e az elsőfokú bíróság által terhére rótt ismétlődő, vagy súlyos jogszabálysértést. A felmentett felszámoló visszahelyezésére, vagy a felmentés mellőzésére azonban – a fent kifejtettek szerint – abban az esetben sincs lehetősége, ha az eljárás adatai, a bizonyítékok okszerű értékelése alapján arra a jogi következtetésre jutna, hogy a felszámoló felmentésének a Cstv. 27/A. § (7) bekezdésében írt feltételei nem valósultak meg.

[25] [Kúria Gfv.VII.30.037/2016.]